

अथ नृत्यादावङ्गकर्मनिरूपणम् ।

अभिरुचाच—

चेष्टाविशेषमप्यङ्गप्रत्यङ्गे कर्म चानयोः ।

शरीरारम्भमिच्छन्ति प्रायः पूर्वोऽबलाश्रयः ॥ १ ॥

लीला विलासो विच्छित्तिर्विभ्रमः किलकिञ्चितम् ।

मोहायितं कुट्टमितं विव्वोको ललितं तथा ॥ २ ॥

विकृतं क्रीडितं केलिरिति द्वादशधैव सः ।

लीलेष्टजनचेष्टानुकरणं संवृतक्षये ॥ ३ ॥

विशेषं दर्शयन्किञ्चिद् विलासः सद्भिरिष्यते ।

हसितक्रन्दितादीनां संकरः किलकिञ्चितम् ॥ ४ ॥

विकारः कोऽपि विव्वोको ललितं सौकुमार्यतः ।

शिरः पाणिहरुः पार्श्वं कटिरङ्घ्रिरिति क्रमात् ॥ ५ ॥

अङ्गानि भ्रूलतादीनि प्रत्यङ्गान्यभिजानते ।

अङ्गप्रत्यङ्गयोः कर्म प्रयत्नजनितं विना ॥ ६ ॥

न प्रयोगः कचिन्मुख्यं तिरश्चीनं च तत्कचित् ।

आकम्पितं कम्पितं च धूतं विधूतमेव च ॥ ७ ॥

परिवाहितमाधूतमवधूतमथाचितम् ।

निकुञ्चितं परावृत्तमुत्क्षिप्तं चाप्यधोगतम् ॥ ८ ॥

ललितं चेति विज्ञेयं त्रयोदशविधं शिरः ।

भ्रूकर्म सप्तधा ज्ञेयं पातने भ्रूकुटीमुखम् ॥ ९ ॥

दृष्टिस्त्रिधा रसस्थायिसंचारिप्रतिबन्धना ।

षट्त्रिंशद्भेदविधुरा रसजा तत्र चाष्टधा ॥ १० ॥

नवधा तारकाकर्म भ्रमणं चलनादिकम् ।

षोढा च नासिका ज्ञेया निःश्वासो नवधा मतः ॥ ११ ॥

षोढौष्ठकर्मकं पापं सप्तधा चिबुकक्रिया ।

कलुषादि(मु)सुखं षोढा ग्रीवा नवविधा स्मृता ॥ १२ ॥

असंयुतः संयुतश्च भ्रूम्ना हस्तः प्रमुच्यते ।

पताकखिपताकश्च तथा वै कर्तरीमुखः ॥ १३ ॥

अर्धचन्द्रोत्करालश्च शुक्रतुण्डस्तथैव च ।

मुष्टिश्च शिखरश्चैव कपित्थः खेटकामुखः ॥ १४ ॥

सूच्यास्यः पद्मकोषोऽहिशिराः स मृगशीर्षकः ।

काग्बूलकालपद्मौ च चतुरभ्रमरौ तथा ॥ १५ ॥

हंसास्यहंसपक्षौ च संदंशमुकुलौ तथा ।

ऊर्णनाभस्ताम्रचूडश्चतुर्विंशतिरित्यमी ॥ १६ ॥

असंयुतकराः प्रोक्ताः संयुतास्तु त्रयोदश ।

अञ्जलिश्च कपोतश्च कर्कटः स्वस्तिकस्तथा ॥ १७ ॥